

Lisbeth Björklund (Svédország): Négy hipertext-alkalmazás bemutatása

Archív anyagok osztályozási problémái – hipertext-alkalmazás

Roland Hjerpe (Svédország): Roget teauruszának továbbfejlesztése hipertext segítségével

K) Keresés egyetemes osztályozórendszerekben

Elnök: *Barbara Kelm* (NSZK)

Főelőadó: *Nancy Williamson* (Kanada)

Hannes Hug (Svájc): ETO-keresés az ETH (Zürich) könyvtárában

Nancy Williamson (Kanada): A Library of Congress-szel közös osztályozási rendszer előnyei

M. A. Gopinath (India): Számítógépes visszakeresés a kettősponos osztályozási rendszerrel

L) Visszakeresési technikák

Elnök és főelőadó: *Krishan Kumar* (India)

Alina Vickery (Nagy-Britannia): Ismeretszervezés intelligens rendszerben

Veronica Oechtering (NSZK): Tárgyorientált online rendszerek egyedi számítógépi megoldásai

Marlene Rockmore (USA): Fazetták és teauruszok egy többcélú információkereső rendszerben

Michael Schopen (NSZK): Különböző adatállományokkal való keresés orvosi biológiai adatbankban

M) Indexelés

Elnök és főelőadó: *Gerhard Riesthuis* (Hollandia)

Claus Poulsen (Dánia): Új koncepció az indexelésben

R. G. Prasher (India): Index és indexelés

M. Parameshwaran (India): Láncindex egy Dewey osztályozási rendszert alkalmazó katalógushoz

Mirja Ilvonen (Finnország): A környezet hatása az indexelő munkájának egyeztetésében.

Természetesen nem hallottam valamennyi előadást, mégis azzal az általános meglátással fejezem be, hogy a hipermedláról még sokat fogunk hallani. (Jó lenne magyar kifejezést találni a hipertextre.)

Domokos Miklósné
(Budapesti Műszaki Egyetem
Központi Könyvtár)

Miért közkedvelt a Medline

CD-ROM-on?

Tapasztalatok a SOTE Központi Könyvtárában

A Medline CD-ROM adatbázis az orvosegyetemi felhasználók körében igen nagy népszerűsége tett szert az elmúlt évben. Mi ennek az oka?

Nézzük előbb a felhasználókat. Orvosainkat és a hallgatókat, vagyis a potenciális felhasználókat három kategóriába sorolhatom:

1. külföldi ösztöndíja során megismerte az irodalomkutatásnak ezt a módját, és hozzáférhető volt számára;
2. külföldi ösztöndíja során látott ilyet, de nem használhatta;
3. könyvtárunkon kívül sehol nem találkozott ilyen-nel.

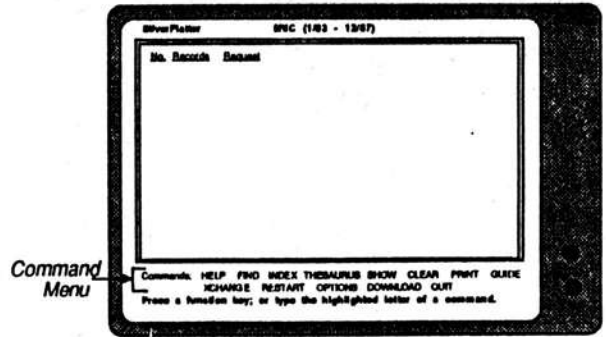
Az első kategóriához tartozók hamar elsajátítják az adatbázis önálló használatát, hiszen nem ismeretlen számukra, majdnem hogy természetes ennek megléte. A második és harmadik csoport tagjai örömmel vállalkoznak az adatbázis keresőnyelvének elsajátítására. Elégedetten veszik tudomásul, hogy ha késéssel és nagy erőfeszítések árán is, de próbálunk felzárkózni a fejlett információszolgáltatáshoz. Mindhárom csoport véleménye megegyezik azonban abban, hogy az irodalomkutatást a továbbiakban csak ezen a módon, az adatbázisból adódó előnyök alapján tudják elképzelni.

Nézzük az adatbázist használhatósági szempontból. A Medline CD-ROM orvosi-biológiai adatbázis lézerlemezen. Több CD-ROM kiadása létezik, a SOTE Központi Könyvtár a Silver Platter kiadásra fizet elő.

TI TITLE: Radiation pneumonitis and fibrosis following split-course radiation therapy for lung cancer. A radiologic and physiologic study.
AU AUTHOR: Mattson-K; Holsti-LR; Poppius-H; Korhola-D; Stenman-S; Tammilehto-L; Salmo-M
AD ADDRESS OF AUTHOR: Department of Pulmonary Medicine, Helsinki University Central Hospital Finland.
SO SOURCE: Acta-Oncol. 1987; 26(3): 193-6
PY PUBLICATION YEAR: 1987
LA LANGUAGE: ENGLISH
CP COUNTRY OF PUBLICATION: SWEDEN
AB ABSTRACT: Radiographic signs of radiation pneumonitis and fibrosis were assessed and pulmonary function monitored in lung cancer patients after two different split-course radiation therapy schedules, one with a rest interval of 3 weeks and the other with a rest interval of 5 weeks, the total radiation dose being the same in both treatments (55 Gy/20 fractions/7 or 9 weeks). Post-mortem findings were analysed when available. Spirometric measurement of vital capacity, determination of diffusing capacity for carbon monoxide (DL) and alveolar volume with the single breath technique, and determination of regional distribution of lung perfusion by two different techniques, radiospirometry and gamma camera digital display following intravenous injection of ¹³³Xe, were carried out before and at various times after the completion of irradiation. Of the physiologic parameters, only DL showed a significant decrease 6 as well as 9 months post-treatment (p less than 0.05). No difference between the two treatment schedules could be shown with regard to grade or time pattern of radiologic changes or decrease in DL. The findings suggest that measurement of DL may be of value in monitoring patients included in research protocols for radiation therapy of lung cancer as well as in selection of patients for this treatment.
MESH MEDICAL SUBJECT HEADING: Aged-; Comparative-Study; Human-; Male-; Middle-Age; Monitoring-; Physiologic; Pneumonia-diagnosis; Prognosis-; Pulmonary-Diffusing-Capacity; Pulmonary-Fibrosis-diagnosis; Radiation-Injuries-diagnosis; Radiotherapy-Dosage; Respiratory-Function-Tests; Time-Factors
MESH MEDICAL SUBJECT HEADING: *Lung-Neoplasms-radiotherapy; *Pneumonia-etiology; *Pulmonary-Fibrosis-etiology; *Radiation-Injuries-etiology; *Radiotherapy-adverse-effects
ISSN INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER: 0349-652X
AN MEDLINE ACCESSION NUMBER: 88000206
UI UPDATE CODE: 8801

Havonkénti aktualizálásából adódik, hogy meglehetősen új információkat is tartalmaz. 1966-ig visszamenően kereshetünk benne. A cikkek zöme tartalmi kivonattal jelenik meg a képernyőn. Használata egyszerű. Ha hagyományos módon keres az olvasó, elég a program elindítása és a keresett év kiválasztása után jelentkező menüből (1. ábra) a FIND parancsot választani, majd beírni a keresőszót vagy a szerző nevét. Ezt a keresést azután finomítani lehet, az operátorok (and, with, or, not) segítségével az először leírtat más keresőszavakkal össze lehet kötni. Lehet nyelvre, országra, egy adott időszakra stb. szűkíteni a keresést. Előfordulhat, hogy az általunk megfogalmazott keresőszóval csak a közelében járunk a kívánt témának, ilyenkor jó hasznát vehetjük a kapott találat végén található kötött tárgyszavaknak: *Medical Subject Headings = MESH*. És ez csak egy a lehetőségek közül. Az 1. ábrán látható, hogy hány menübe léphetünk tovább a főmenüből.

A másik két keresésre szolgáló menü, az INDEX és a THESAURUS ugyancsak fontos segítség. Előfordulhat például, hogy keresőszavunk helyesírása pontatlan, ilyenkor az INDEX-be érdemes belépni, és a kurzorral le és föl mozogva megkeresünk a helyes szót, mint egy szótárban. Itt megtalálhatjuk a szóhoz tartozó kötőjellel írt egységeket, valamint a keresőszóhoz tartozó találatok számát is. A THESAURUS behelyezi témánkat egy hierarchikus alá- és fölérendeltségi viszonyba. Alkalmadtán jó

2. ábra

támasz lehet, az olvasók mégis ritkán használják ki a benne rejlő lehetőségeket. A GUIDE menü ad tájékoztatást az adatbázis használatának módjáról.

A kapott találatokat nyomtathatjuk, lemezre menthetjük a PRINT, ill. a DOWNLOAD menük igénybevételével.

A 2. ábra egy mintatalálatot mutat be.

Az olvasó tehát könnyen, gyorsan jut az információhoz; ebben látom a népszerűség okát. Ezt jól alátámasztja, hogy könyvtárunkban a felhasznált gépidő az elmúlt évben 1600 óra volt.

Rajnai H. Mária
(Simmelweis Orvostudományi Egyetem
Központi Könyvtár)

Posztgraduális szakinformatikus képzés a Norvég Könyvtár- és Információtudományi Főiskolán

Az oslói Norvég Könyvtár- és Információtudományi Főiskolán (*Norwegian School of Library and Information Science*) 1984-ben vezették be a posztgraduális információtudományi és adatfeldolgozási képzést. Időtartama két tanév (négy félév). Célja olyan könyvtárosok kibocsátása, akik nagy szakértelemre tesznek szert az információk kezelésében, különös tekintettel a számítógép sokoldalú felhasználására a dokumentumok, adatok és információk nyilvántartásának megszervezése és irányítása közben.

A felvételi követelmények a következők: csak olyanok vehetők fel, akiknek főiskolai könyvtárosi képesítésük van, ezen belül az adatfeldolgozás és az információkeresés, továbbá a matematikai és számítástechnikai alkalmazások területére szakosodtak. (Az ilyen típusú végzettség megszerzéséhez Norvégiában 3 év szükséges.)

A posztgraduális szakinformatikai szak Norvégiában csak nappali tagozaton végezhető el. Egy tanév 38 hétből áll. Hetente csak 8-10 tanrendileg előírt előadás, szeminárium vagy gyakorlat van, de a hallgatók folyamatos egyéni munkája (pl. dolgozatok

írása, a szakirodalom feldolgozása, gyakorlati feladatok megoldása stb.) további 30 órát vesz igénybe, így a heti leterheltség összesen 40 órát tesz ki.

A posztgraduális képzési program a következő tantárgycsoportokat foglalja magában:

Bevezető előadások

(egy tanév nyolcadrészét teszik ki)

Különböző elméleti tárgyakba és munkamódszerekbe nyújtanak betekintést (pl. matematika, nyelvészet, kutatási módszerek, projektek kidolgozása).

Programozás

(egy tanév negyedrésze)

A PASCAL programnyelv alapos elsajátítása útján a hallgatók megtanulják a programok strukturálásának és dokumentálásának technikáját. A fentiekhez kapcsolódva mélyrehatóan megismerik a szövegfeldolgozás, a bibliográfia és az információkereső rendszerek területén alkalmazott adatszerkezeteket és algoritmusokat.